

Методичний коментар до теми “Чарівні перетворення”

Чарівні перетворення навколо

Озирніться навколо, пошукайте перетворення, які відбуваються, дослідіть, яке значення вони мають для природи, довкілля, у нашому житті.

- Чому ці перетворення здаються нам чарівними?

Запропонуйте також дітям поміркувати, хто той чарівник, який вміє здійснювати такі дива.

- Які перетворення може здійснювати кожен з нас?
- Що для цього потрібно?

Навчайте дітей дивитися в суть явищ, шукати їхні причини, бачити наслідки, намагатися з’ясувати, як у довкіллі все пов’язано.

Магазин

Запропонуйте дітям уявити себе в магазині.

- Що треба зробити, щоб нам було зручно знаходити товари?
- Як краще розставляти товари по полицях — які поставити вище, а які — нижче?
- Що має бути написано поряд із товарами?
- Якими мають бути етикетки? Яку інформацію мають містити? Чому саме ця інформація важлива для нас?
- Які перетворення відбуваються до того, як товари потрапляють до магазинів?
- Які перетворення відбуваються після того, як ми принесли товари з магазинів?
- Хто має здійснювати перетворювання з товарами?
- Чи можемо ми допомогти? Як саме?

Як восени змінюється природа

Часто осінь називають чарівницею. Обговоріть із дітьми, що чарівного вміє робити ця пора року.

- Як змінюється природа восени? Чому послідовність змін саме така?

Запропонуйте дітям створити в групах схему осінніх змін природи, показати на ній послідовність, коротко розповісти про важливість кожної зміни.

- Що трапиться, якщо листя восени не опадє? Як почуватимуться дерева, коли гілки з листям вкриє сніг?
- Які дари приносить нам осінь? Що ми маємо робити з ними?
- Опале листя накопичується на землі. Чому його треба прибирати? Де саме?
- Що можна, а чого не можна робити з опалим листям?

Погода

Ми завжди дивимось у віконечко, щоб дізнатися, яка погода надворі.

- Як ми дізнаємося про погоду? Які прилади допомагають нам це робити?

- Чому для нас важливо знати погоду?
- Звідки ми дізнаємося прогноз погоди?
- Чи завжди він правильний? Чому?
- Хто прогнозує погоду? Чому це важливо?

Розкажіть дітям про ситуації, коли важливо знати прогноз погоди — щоб вчасно підготуватися до холодів (прикрити певні культури, занести врожай у сховища тощо), вчасно прибрати врожай з поля (як задощить, це буде складніше робити). У прогнозі погоди може бути штормове попередження, інформація про зливи, зсуви ґрунту, землетруси — про всі ці грізні явища природи важливо знати завчасно, щоб вони принесли якомога менше лиха.

Моделювання ситуацій (профілактика вживання алкоголю)

Зверніть увагу на завдання 3 (с. 91 підручника).

На вершині гори Ігор змерз. Його товаришка Ліза запропонувала зігрітися, як це інколи роблять дорослі, спробувавши глінтвейн — напій, що містить алкоголь. Як має вчинити Ігор? Змодельуйте поведінку дітей.

Це завдання дає змогу:

- оцінити та сформувані в дітей здатність відмовитися від пропозиції щодо вживання алкоголю (формування оцінювання);
- актуалізувати знання дітей про ризики та небезпеку вживання алкоголю, безсумнівну шкоду від нього для дитячого організму;
- вчити дітей обґрунтовувати свій вибір щодо здорової поведінки та уникнення вживання алкоголю;
- виробити вміння знайти альтернативне рішення у непростій ситуації вибору.

Попередня робота: фронтальна бесіда про шкідливий вплив алкоголю на організм людини.

Ще раз нагадайте дітям про шкоду від уживання алкоголю, небезпеку звикання до нього, руйнівний вплив, зокрема, на печінку, на мозок людини й особливо дитини. Матеріали для підготовки вчителя [на сайті МОЗ](#).

Робота у групах. Дайте дітям можливість обговорити ситуацію в групах, поміркувати, як гідно відмовитися від небезпечної пропозиції, які альтернативні шляхи запропонувати (випити гарячий чай, порухатися тощо).

Змодельовавши ситуацію, запитайте, чи траплялися в житті дітей схожі ситуації, чи вдавалося їх самостійно розв'язати. Відпрацюйте правильні варіанти поведінки, обговоріть різні випадки: коли діти можуть самостійно розв'язати проблему, а коли неодмінно слід звернутися по допомогу до дорослих (до кого саме?).

Колообіг води у природі

Під час вивчення теми звертайте увагу дітей на перетворення води — де у природі є вода, у яких станах може бути вода і коли ці стани змінюються, як пов'язаний колообіг води у природі зі змінами стану води.

- Чому колообіг води у природі важливий?
- Завдяки чому він відбувається?
- Чому він ніколи не зупиняється?

Безпека — небезпека

У доквіллі можуть трапитися небезпеки, тому важливо знати про них, вміти їх вчасно помічати, знати, як вберегтися від них.

- Де по дорозі до школи причаїлася небезпека?
- Які правила допоможуть уберегтися від неї?
- Як вчасно помічати небезпеку?
- Чи можуть звичайні речі стати небезпечними? За яких умов?
- Чи може безпека раптом перетворитися на небезпеку? Хто винен у цьому?
- Як діяти в небезпечних випадках?
- Чому кажуть “хто попереджений, той озброєний”?
- Яка в нас є зброя проти небезпек?

Чому важливо знати про минуле

Кажуть: “хто не пам’ятає минулого, той не має майбутнього”. Що це означає?

- Чому ми маємо пам’ятати і приємні події минулого, і страшні?

Поговоріть із дітьми про минуле нашого народу.

- Чим ми маємо пишатися?
- Яких видатних особистостей виростила Україна?
- Які сторінки минулого найважливіші для українців? Чому?

Запропонуйте дітям перенестися у майбутнє.

- Як гадаєте, що насамперед люди згадуватимуть про наш час? Чому?

Колаж

Колаж (від фр. *coller* — приклеювання) — прийом у мистецтві — поєднання в одному творі різномірних елементів (різних за походженням, контрастних за стилем тощо).

Колажі — це також сучасна форма подання інформації, яка дає змогу нестандартно і стисло подати велику розповідь. Колаж — це таке собі чарівне перетворення світлин і малюнків, чимось він схожий на мозаїку.

В освіті педагоги використовують переважно колажі з фотографій чи ілюстрацій з журналів і газет. Це дає змогу учням молодших класів легко створювати їх самостійно, використовувати велику кількість різноманітного матеріалу, фантазувати. Створюючи колажі, діти навчаються ставити пріоритети, виділяти головне та другорядне, робити вибір, пояснювати його.

Малятам цікаво розглядати яскраві ілюстрації, які зберігають одразу багато різноманітної інформації, дають змогу впізнати знайомі об’єкти, побачити нові. Колажі можуть допомогти зацікавити дітей, дати поштовх до активного пізнання доквілля.

Часто окремі ілюстрації в колажі видно не повністю, тож у педагога є нагода запропонувати малятам упізнати ціле за його частиною, визначити, що заховано, додумати, доміркувати, придумати цікаву розповідь за об'єктами колажу. Тому бажано, щоб у колажах були і вже знайомі об'єкти, і нові.

Протягом вивчення цієї теми запропонуйте дітям створювати колажі про чарівні перетворення, які вони вивчатимуть, помітять навколо, інформацію про які знайдуть в інтернеті тощо. Колаж також може бути розповіддю про одне з чарівних перетворень.

Це може бути й індивідуальною, і груповою роботою. Потім діти можуть порівняти колажі, скласти спільний список чарівних перетворень, розповісти про них тощо.

- Складіть за колажами розповідь про перетворення навколо. Що вас здивувало?
- Що, на вашу думку, краще: зробити добірку фотографій в альбомі чи колаж?
- Що ви змінили б у колажі. Чому?
- Чи вдалося в одному колажі охопити все, що хотілося?
- Поміркуйте, як краще розподілити фотографії у кількох колажах. *(Це також може бути роботою в групах).*
- Які фотографії варто поставити на передній план, а які — на задній? Чому?
- Чи сподобалося вам розглядати колажі? А створювати їх?
- Поміркуйте, які ще колажі можна зробити за темою тижня “Чарівні перетворення”.

У наступних темах роботу з колажами можна продовжити.